T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/377
KARAR NO : 2022/579
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un 4/1(a) bendine tabi olarak geçen hizmetlerin, emeklilik ikramiyesi hesabında dikkate alınması ve emeklilik ikramiyesinin yeniden hesaplanmak suretiyle eksik tahakkuk ettirilen ikramiyelerin ödenmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N. G. Ö
Vekili : Av. O. G
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A. C. F

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 27/04/2005 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı İzbelcom A.Ş.'nde endüstri mühendisi olarak çalışmaya başladığını, 15/02/2013 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesi kapsamında kurum içi statü değişikliği yapılarak İzsu Genel Müdürlüğüne sözleşmeli personel olarak geçirildiğini, 15/10/2013 tarihinde ise 657 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 41. madde kapsamında kadrolu statüye geçirildiğini, 05/05/2018 tarihinde emekliliğe sevk edildiğini, 5510 sayılı Kanun'un 4/1(a) bendine tabi olarak geçen hizmetlerinin emeklilik ikramiyesi hesabında dikkate alınması, emeklilik ikramiyesinin fiili hizmet zamları da dahil edilerek yeniden hesaplanmak suretiyle eksik tahakkuk ettirilen emekli ikramiyelerinin ödenmesinin davalı idareden talep edildiğini, başvurunun zımnen reddedildiğini ileri sürerek, bu red işleminin iptali talebiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 4. İdare Mahkemesi 07/07/2021 tarihli ve E.2021/1216, K.2021/1292 sayılı kararı ile,** uyuşmazlıkta 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca iş mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Davacı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi 15/09/2021 tarihli ve E.2021/3259, K.2021/3580 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir. Karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısımları şöyledir:

"...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101. maddesinde; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği, 108. maddesinde ise, bu Kanunun, sayma yoluyla belirtilen maddeleri dışındaki diğer hükümlerinin 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe gireceği kuralına yer verilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada, Anayasa Mahkemesine verilen 22.12.2011 tarih ve E:2010/65, K:2011/169 sayılı kararda; 5510 sayılı Kanuna 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

Görüleceği üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde, bunlar dışında kalan sigortalılar ve bunların hak sahipleri hakkında tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların ise adli yargı yerinde bulunan yetkili iş mahkemelerinde çözümleneceği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, davanın idari yargı yerinde görülebilmesi için, dava konusu edilen işlemin, 5510 sayılı Kanuna 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanmemurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunların

hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilmiş olması gerekmektedir.

Dava dosyanın incelenmesinden; Davacı tarafından, İzmir Büyükşehir Belediyesi İzsu Genel Müdürlüğü bünyesinde (İzbelcom Anonim Şirketi'nde) 5510 Sayılı Kanun'un 4/1(a) bendine tabi olarak geçen hizmetlerinin emeklilik ikramiyesi hesabında dikkate alınması, emeklilik ikramiyesinin (fiili hizmet zamları da dahil edilerek) yeniden hesaplanmak suretiyle eksik tahakkuk ettirilen emekli ikramiyelerinin ödemesinin yapılması istemine ilişkin 19.04.2021tarihli başvurusunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta;davacının 27.04.2005 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İzbelcom Anonim Şirketi'nde endüstri mühendisi olarak çalışmaya başladığı, 15.02.2013 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. Maddesi kapsamında kurum içi statü değişikliği yapılarak İzsu Genel Müdürlüğüne sözleşmeli personel olarak geçirildiği,15.10.2013 tarihinde ise; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen Geçici 41. Madde kapsamında kadrolu statüye geçirildiğiİzsu Genel Müdürlüğü'nde mühendis olarak görev yapmakta iken 05.05.2018 tarihinde yaş haddinden emekliliğe sevk edildiği görülmektedir.

Bu durumda , yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunmayan davacının eksik tahakkuk ettirilen emekli ikramiyelerinin ödemesinin yapılması talebiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali isteminden kaynaklanan uyuşmazlıkta 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarıncaiş mahkemeleri görevli bulunmaktadır. "

3. Bu kez davacı vekili, eksik ödenen emekli ikramiyesinin faizi ile birlikte tahsili talebiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **İzmir 12. İş Mahkemesi 19/04/2022 tarihli ve E.2021/360, K.2022/127 sayılı kararı ile,**uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiştir. Karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. T.C. Anayasası'nın 158. maddesinde *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır "* hükmü bulunmaktadır

6. 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kurlular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kurlular), tarım işlerinde ücretle çalışanlar (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı iştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

7. 5510 sayılı Kanun'un 4/1(a) maddesinde, "*Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kollan uygulaması bakımından; a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar... sigortalı sayılırlar*" denilmiştir.

8. 5510 sayılı Kanun'un"*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir;

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

9. 17/04/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar yani memurlar ile diğer kamu görevlileri ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

10. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 17/04/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'un 75 maddesiyle değişikEk 81. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi; anılan Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan sigortalıların emeklilik ikramiyesine ilişkin azami süre, hesap yöntemi, emekli ikramiyesinin hesabında kullanılan ödeme unsurları ile bu ödeme unsurlarına hak kazanma şartlarına ilişkin esas ve usûller, ödeme unsurlarının ikramiye hesabına esas alınan oran ve/veya miktarları dikkate alınarak ödenir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendikapsamındageçen*

uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi ödenebilmesi için; iş kanunlarına tabi olarak çalışmış olanların iş sözleşmelerinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması, sözleşmeli personel statüsünde çalışmış olanların ise hizmet sözleşmelerinin ilgili mevzuatına göre iş sonu tazminatı veya aynı mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenen tazminata hak kazanılmasını gerektirecek şekilde sona ermiş olması şarttır. Ayrıca, bu kişilerin, her ne suretle olursa olsun evvelce iş sonu tazminatı veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla tazminat ödenen süreleri ile kıdem tazminatı ya da emekli ikramiyesi ödenmiş olan süreleri, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz."

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesi, 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararıyla, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan *"...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür."* bölümünün iptali istemini redle sonuçlandırmıştır. Söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak gerekçesi şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, İzsu Genel Müdürlüğünden emekli olduktan sonra, 5510 sayılı Kanun'un 4/1(a) bendine tabi olarak geçen hizmetlerinin, emeklilik ikramiyesi hesabında dikkate alınması ve emeklilik ikramiyesinin yeniden hesaplanmak suretiyle eksik tahakkuk ettirilen ikramiyelerin ödenmesi istemiyle açılmıştır.

15. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/1(c) maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

16. Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158. maddesindeki *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

17. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının 27/04/2005 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı İzbelcom Anonim Şirketinde 4/1(a) kapsamında sigortalı endüstri mühendisi olarak çalışmaya başladığı, 15/02/2013 tarihinde 5393 sayılı Kanun'un 49. maddesi kapsamında kurum içi statü değişikliği yapılarak İzsu Genel Müdürlüğüne sözleşmeli personel olarak geçirildiği, 15/10/2013 tarihinde ise 657 sayılı Kanun'un 4/1(c) maddesi kapsamına alındığı, 05/05/2018 tarihinde emekliliğe sevk edildikten sonra 5510 sayılı Kanun'un 4/1(a) bendine tabi olarak geçen hizmetlerinin emeklilik ikramiyesi hesabında dikkate alınması, emeklilik ikramiyesinin fiili hizmet zamları da dahil edilerek yeniden hesaplanmak suretiyle eksik tahakkuk ettirilen emekli ikramiyelerinin ödenmesinin davalı idareden talep edildiği, başvurunun zımnen reddi üzerine adli ve idari yargı yerlerinde dava açıldığı anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, davacının 506 sayılı Kanun'a tabisigortalı işçi statüsünde hizmet akdine dayalı olarak 4/1(a) kapsamında çalıştığı, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra da 15/10/2013 tarihine kadar 4/1(a) kapsamında görevini sürdürdüğü, 15/10/2013 tarihinde ise 657 sayılı Kanun'un 4/1(c) maddesi kapsamına alındığı gözetildiğinde; çalıştığı süreler dikkate alınarak kendisine ikramiyesinin ödenmesi istemiyle açtığı davanın 5510, 5434 ve5754sayılı Kanun hükümlerikapsamında adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 12. İş Mahkemesinin 19/04/2022 tarihli ve E.2021/360, K.2022/127 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 12. İş Mahkemesinin 19/04/2022 tarihli ve E.2021/360, K.2022/127 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN